

Om forfatteren

Troels Løwig Larsen er kvægfagdyrlæge og indehaver af Koveterinær Rådgivning & Support.

Hvad du kan gøre

- Sørg for sikre rutiner ved færdsel med urene køretøjer.
- Lav aftaler med samarbejdspartnere om at mindske risiko for smittespredning.
- Træn dit personale i smittebeskyttelse.
- Opsæt skilte der viser hvordan færdslen skal foregå.

Gyllekørsel med omtanke

Når gyllen skal ud, skal fornuf-ten ind. Så let kan det egentlig formuleres.

Salmonella Dublin udgør stadig en stor udfordring for kvægbruget i Danmark, selvom man for mange år siden opstillede en plan for at få den sygdom udryddet på samme måde, som vi i fællesskab har haft held med at udrydde eksempelvis BVD og IBR.

Men salmonella er ikke den eneste trussel mod dit husdyrhold, selv om den optager meget af pladsen i mediebildet. Gode rutiner ved gyllekørsel kan være med til at mindske risikoen for at bringe smitte rundt i din egen besætning, men også til og fra andre besætninger.

Der er flere scenarier, som man kan betragte. Hjem-

me hos dig selv kan gode rutiner være nyttige til at undgå at sprede smitte rundt i besætningen.

De mest følsomme dyr er typisk kalvene, og her kan man med fordel undgå, at gylletransporterne kommer tæt på de stalde eller hytter, hvor kalvene befinder sig.

Ligeledes bør man sørge for at forurenede køretøjer ikke kommer tæt på foder i siloer eller lader.

Tilsvarende bør man også undgå at vaske traktorer, gyllevogne og andet udstyr tæt på kalvene, idet vandtåger fra højtryksrensning derved kan føre smitstoffer over til kalvene.

Hvis det er muligt, vil det være hensigtsmæssigt at

have særlige "beskidte" køreveje på matriklen, hvor kørsel med gødning og slagtedyr foregår. Herved undgås forurening af interne køreveje. Hvis det ikke er muligt, bør man spærre køreveje af inden kørsel med smittefarlig last og efterfølgende gøre rent og foretage desinfektion.

Når du selv udfører arbejdet: Hvis du har dit eget udstyr til gødningstransport, som kun benyttes på din ejendom, kan ovenstående være nyttige retningslinjer. Sørg for at vaske det forurenede udstyr grundigt efter brug og få samlet spild op. Vær opmærksom på at placere vaskepladsen langt fra dyr og foder, så

Af Troels Løwig Larsen

Gå i dialog med den eksterne hjælp om, hvordan arbejdet skal udføres.
Foto: FBG Medier – Morten Damsgaard.

Samtalepapir ved: færdsl med eksterne køretøjer på landbrugsjendomme med henblik på at reducere risiko for smitteoverførsel.

Baggrund: Kørsel med gylle og andre former for gødning fra husdyr udgør en smitterisiko for de besætninger, som køretøjerne har kontakt med. En samtale mellem landmand, maskinstation, planteavlskonsulent og eventuelt dyrlæge vil typisk kunne afdække risikoområder, og man kan i fællesskab lave en hensigtsmæssig strategi for færdsel, der tager hånd om at reducere smitterisiko såvel for den enkelte besætning som for naboejendomme. Ved at planlægge kørslen i god tid, vil alle parter være orienteret om køreveje og aftaler om hygiejneniveau for køretøjerne inden arbejdet påbegyndes.

Salmonellastatus: ☐ Ja ☐ Nej

Køretøjer: ☐ Skal køretøjer være vaskede inden ankomst til ejendommen? ☐ Ja ☐ Nej
☐ Kan køretøjer vaskes inden de forlader ejendommen? ☐ Ja ☐ Nej

Afhentningssteder:
 Indtast adresser i felterne. Adresser kopieres over i google maps: <https://www.google.com/maps>, og der zoomes ind på adressen. Udprint hvert billede og tegn i fællesskab køreveje ind. Hvert billede tilhæftes som bilag.

Ejendoms navn	Adresse: vej nr. postnr. by
Ejendoms navn	Adresse: vej nr. postnr. by
Ejendoms navn	Adresse: vej nr. postnr. by
Ejendoms navn	Adresse: vej nr. postnr. by

man ikke spreder smitte med vaskevandet.

Når andre udfører arbejdet: Hvis du har ekstern hjælp til kørsel med gødning, bør du gå i dialog med udbyderen om, hvordan arbejdet udføres, så du selv undgår at få smitte ind, og at smitte fra din besætning ikke føres videre.

Eksterne køretøjer skal møde op i rengjort og desinficeret tilstand, ligesom de bør forlade din ejendom efter endt arbejde i rengjort tilstand. Her er vaskepladsen igen central, så udstyr let og sikkert kan rengøres.

Få også lavet en aftale om, hvem der rydder op efter eventuelt gødningsspild på matriklen eller offentlig vej.

Hvis du leverer til biogas, er det vigtigt at få aftalt afhentningsvilkår, idet der ofte stilles særlige krav til gyllens "friskhed". Husk også på, at der kun skal cirka 1 teskefuld salmonellainficeret gødning til at få smittet et dyr, og det gør, at vi skal være påpasselige.

Vi skal hjælpe hinanden

Der er øget fokus på at øge smittebeskyttelsen i kvægholdet. Omkostningerne ved at slæbe smitte ind i en besætning er store både hvad angår økonomi og dyrevelfærd.

Problemet er ikke alene relateret til salmonella dublin – der er rigtig mange andre sygdomme, som kan

overføres mellem besætninger eller internt i en besætning via gødning.

Det forhold forhindrer ikke, at arbejdet med gødningstransport kan udføres, men det stiller krav til, hvordan det skal udføres og hvilke forholdsregler, der bør tages.

Alle rundt om landmanden bør bakke op om tiltag, der mindsker risikoen for smittespredning, og det kan f.eks. være i forbindelse med udarbejdelse af markplaner med planteavlslrådgiveren, ved udarbejdelse af foderplaner med kvægbrugskonsulenten eller ved snak om besætningssundhed med dyrlægen.

1. Rengøring af gyllevogn bør det ske i god afstand til kalvene. Foto: FBG Medier.

2. Samarbejdet "Tag smitten ved hornene" har skrevet et samtalepapir til brug mellem parterne.